

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»
Кафедра екології та зоології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з науково-педагогічної роботи

Тетяна МАРИНЕНКО
«20» 06 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОЛОГО-ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ для студентів

галузь знань	<u>10 «Природничі науки»</u>
спеціальність	<u>101 «Екологія»</u>
освітній рівень	Магістр
освітньо-наукова програма	«ЕКОЛОГІЯ»
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2023/2024
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	6
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач(і): Інна БЄЛІНСЬКА, к.філ.н., ас. кафедри соціальних комунікацій

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Інна Володимирівна Белінська, к.філ.н, ас. кафедри соціальних комунікацій
Навчально-наукового інституту журналістики

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри екології та зоології

 (Анатолій ПОДОБАЙЛО)

Протокол від «19» 05 2023 р. за № 17

**Схвалено науково-методичною комісією
ННЦ «Інститут біології та медицини»
Київського національного університету імені Тараса Шевченка**

Протокол від «20» 06 2023 року № 6

Голова науково-методичної комісії (Наталія СКРИПНИК)

«20» 06 2023 року

« » 20 року

1. Мета дисципліни «Основи еколого-просвітницької діяльності»: дати цілісне уявлення про специфіку еколого-просвітницької діяльності; її види та форми. Вчити студентів готувати еколого-просвітницькі матеріали, здійснювати еколого-просвітницьку діяльність; співпрацювати зі спеціалізованими та неспеціалізованими медіа, а також із природоохоронними організаціями.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати:* про глобальні та локальні загрози довкілля та шляхи їхнього усунення; закони екології; основи екологічного законодавства України; міжнародні та вітчизняні природоохоронні організації та суть їхньої діяльності.

2. *Вміти:* знаходити інформацію природоохоронного спрямування з відкритих джерел.

3. *Володіти елементарними навичками:* аналізу якості та достовірності, відповідності науковим критеріям інформації про стан довкілля, розміщеної у медіа.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Ціннісне ставлення до природи і сформована на його основі екологічна культура є обов'язковими умовами збалансованого (стійкого) розвитку суспільства. Важливою складовою сталого розвитку є еколого-просвітницька діяльність, що містить в собі елементи і виховання, і освіти, але в той же час, є самостійною ланкою в системі формування екологічної культури. Еколого-просвітницька діяльність здійснюється шляхом інформування про стан довкілля і розповсюдження знань про екологічну безпеку, використання природних ресурсів, у тому числі органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, засобами масової інформації, музеями, бібліотеками, закладами культури, природоохоронними установами, організаціями спорту та туризму, іншими юридичними особами. Важливою ланкою просвітницької роботи є популяризація екологічних цінностей з-поміж усіх верств населення – від дітей до людей літнього віку.

4. Завдання (навчальні цілі):

1) Дати розуміння специфіки здійснення еколого-просвітницької діяльності;

2) Заохочувати застосовувати на практиці найкращі надбання вітчизняної та зарубіжної природоохоронної журналістики та реклами на екологічну тематику;

3) Навчити здійснювати різні форми та види еколого-просвітницької діяльності; співпрацювати із природоохоронними організаціями; розробляти річний план еколого-просвітницької діяльності природоохоронної організації;

4) Вчити різним формам співпраці з органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, засобами масової інформації, музеями, бібліотеками, закладами культури, освіти, природоохоронними установами;

5) Навчити здійснювати пошук та збір інформації, необхідної для написання журналістських текстів на екологічну тематику у різних жанрах і для різних видів ЗМІ, писати прес-релізи, пости у соціальних мережах, створювати рекламу на екологічну тематику.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти України (другий (магістерський) рівень вищої освіти (сьомий рівень НРК України), галузь знань 10 «Природничі науки», спеціальність 101 «Екологія»), дисципліна забезпечує набуття студентом таких компетентностей:

загальних:

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

спеціальних (фахових, предметних):

ФК10. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.

ФК11. Здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності.

ФК12. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності.

ФК13. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

ФК16. Здатність до самоосвіти та підвищення кваліфікації на основі інноваційних підходів у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати термінологію і специфіку, форми і види здійснення еколого-просвітницької діяльності, наукові тенденції, жанри природоохоронних матеріалів, особливості написання повідомлень для різних типів ЗМІ.	Лекція	Модульна контрольна робота (МКР), іспит	10
1.2	Мати уявлення про специфіку реклами на екологічну тематику як різновиду соціальної та її види.	Лекція	МКР, іспит	5
1.3.	Розуміти взаємозв'язок між формуванням екологічної культури у читачів/глядачів/слухачів та збалансованим розвитком суспільства; усвідомлювати необхідність подолання екологічного нігілізму та спонукання населення до конкретних дій щодо захисту довкілля.	Лекція	МКР, іспит	10
2.1	Вміти оцінювати інформаційні потреби запитувачів інформації про стан довкілля, оформлювати запит на отримання екологічної інформації; аналізувати та застосовувати результати наукових досліджень у процесі екологічної комунікації; застосовувати знання природничих наук у створенні авторських медіаматеріалів.	Практичне заняття	Оцінювання виконання практичних завдань та самостійної роботи (СР), іспит	20
2.2.	Вміти створювати власні журналістські тексти на екологічну тематику у різних жанрах і для різних видів ЗМІ, писати прес-релізи, пости у соціальних мережах.	Практичне заняття	Оцінювання виконання практичних завдань та СР, іспит	35
3.1	Презентувати результати опрацювання найкращих вітчизняних та зарубіжних публіцистичних і журналістських текстів еколого-просвітницького спрямування. Здійснювати дослідження контенту вітчизняних ЗМІ на екологічну тематику (робота в групах).	Самостійна робота	Оцінювання виконання практичних завдань та СР, іспит	10
4.1	Критично опрацьовувати найкращі надбання вітчизняної та зарубіжної екологічної журналістики, вміти самостійно розробити річний план еколого-просвітницької діяльності природоохоронної організації.	Практичне заняття Самостійна робота	Підсумкова контрольна робота, іспит	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання:

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	3.1	4.1
Програмні результати навчання							
ПР02. Уміти використовувати концептуальні екологічні закономірності у професійній діяльності.		*	*				
ПР05. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проектів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.						*	
ПР08. Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.					*		
ПР11. Уміти використовувати сучасні інформаційні ресурси з питань екології, природокористування та захисту довкілля.				*			
ПР17. Критично осмислювати знання з різних предметних галузей для вирішення теоретичних задач і проблем.	*						
ПР18. Уміти використовувати сучасні методи обробки і інтерпретації інформації при проведенні екологічних досліджень.						*	
ПР19. Уміти самостійно планувати виконання дослідницького завдання та формулювати висновки за його результатами.							*

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Модульна контрольна робота 1 – РН 1.1 – 1.3. – 20 балів/ 10 балів
2. Модульна контрольна робота 2 – РН 1.1 – 1.3. – 20 балів/ 10 балів
3. Оцінювання виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи – РН 2.1 – 3.1 – 10 балів/ 5 балів
4. Підсумкова контрольна робота – РН 4.1 – 10 балів/ 5 балів

- підсумкове оцінювання: у формі іспиту

Підсумкова оцінка з освітнього компонента в цілому, підсумковою формою контролю за яким встановлено іспит, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання під час семестру (оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються) та оцінки, отриманої під час іспиту.

Формою проведення іспиту є тестова контрольна робота. Результатами навчання, які оцінюються в тестовій контрольній роботі, є РН 1.1-4.1.

Максимальна кількість балів, яка може бути отримати здобувачем освіти під час іспиту, становить 40 балів за 100-бальною шкалою.

Перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається.

- умови допуску до підсумкового іспиту.

Обов'язковою умовою допуску до іспиту є написання модульних контрольних робіт. Здобувач освіти не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше ніж 20 балів.

7.2 Організація оцінювання:

Модульні контрольні роботи 1 і 2 проводяться по завершенні тематичних лекцій з Розділів 1 і 2 відповідно. На практичних заняттях впродовж семестру проводиться оцінювання виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи; коротка підсумкова контрольна робота – після закінчення лекційного курсу.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	Номер і назва теми*	Кількість годин			
		Лекції	Практичні	Консультації	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Специфіка еколого-просвітницької діяльності ЗМІ, державних установ, громадських об'єднань, музеїв, бібліотек, закладів культури, освіти, спортивних, природоохоронних і туристичних організацій.					
1.	Вступ. Огляд літератури з теми. Екологічна комунікація в Україні: загальна характеристика, перспективи розвитку, регіональні особливості. Промоція екологічних знань у ЗМІ.	2	2		
2.	Приклади екологічної комунікації в Україні. Висвітлення екологічних проблем регіонального та глобального рівня у ЗМІ різного формату (онлайн ресурси, дописи блогерів, друковані видання)				15
3.	Природоохоронна журналістика в Україні та світі. Жанри журналістських матеріалів на природоохоронну тематику. Подача екологічної інформації у спеціалізованих і неспеціалізованих ЗМІ.	4	2		
4.	Науковий, естетичний та філологічний аспекти етики та етикету подачі екологічної інформації у спеціалізованих і неспеціалізованих ЗМІ.				10
5.	Інформування про стан довкілля та популяризація екологічних цінностей: форми та види. Запит на отримання екологічної інформації. Оцінка інформаційних потреб запитувачів екологічної інформації.	4	4		
6.	Приклади запитів на отримання екологічної інформації. Інформаційний простір – як джерело екологічних відомостей. Приклади запитів споживачів екологічної інформації.				10
7.	Форми еколого-просвітницької роботи органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських об'єднань, музеїв, бібліотек, закладів культури, освіти, спортивних і туристичних організацій.	2	2		
8.	Приклади форм еколого-просвітницької роботи на різних рівнях державної влади та організацій локального рівня у певному регіоні				10
9.	Еколого-просвітницька діяльність природоохоронної організації. Складання річного плану еколого-просвітницької діяльності організації.	2	2		
10.	Екологічні стежки у національних природних парках як приклад еколого-просвітницької діяльності установ природно-заповідного фонду. Діяльність «куточків природи» в об'єктах природно-заповідного фонду та школах для популяризації цінностей сталого розвитку.				15
Модульна контрольна робота			2		
Змістовий модуль 2. Еколого-просвітницька діяльність в рекламі, наблік-рілейшнз, новітніх медіа та інтернет.					
11.	Реклама на екологічну тематику як вид соціальної реклами: історія виникнення, особливості створення, тематика рекламних повідомлень. Розробка та розміщення соціальної реклами з питань охорони довкілля та сталого розвитку на регіональному та місцевому телебаченні, в друкованих засобах масової інформації та мережі internet.	6	4		
12.	Аналіз рекламних повідомлень, роликів на екологічну тематику у ЗМІ. Статистична оцінка тенденцій у кількості та тематичних напрямків				20

	рекламних та прокламаційних повідомлень екологів та екологів упродовж п'яти, десяти та двадцяти років.				
13.	Екологічні публік-реліз. Особливості планування та проведення заходів екологічної рекламної інформаційної кампанії. Організація та проведення прес-конференції, написання прес-релізу. Інформаційний привід у журналістиці. Організація і проведення заходів, інформаційний супровід відзначення дат «Екологічного календаря».	2	2		
14.	Екологічний календар – як один із засобів організації еколого-просвітницької діяльності. Приклади екологічних календарів в Україні та за кордоном.				10
15.	Специфіка еколого-просвітницької діяльності в інтернеті: наповнення сайту, ведення сторінок у соціальних мережах, чатів у месенджерах, блогінг.	2	2		
16.	Приклади блогерів, які публікують інформацію на екологічну тематику. Соціальні мережі Facebook, Twitter, Tik-Tok, Instagram – як джерело та метод розповсюдження та популяризації екологічних гасел.				15
17.	Формування екологічного мислення та культури за допомогою ЗМК. Екологічні філософія, релігія, психологія: загальні положення.	4	4		
18.	Розвиток екологічного мислення у дошкільнят, школярів та студентів як запорука розвитку засад Сталого розвитку, стабілізації екологічних проблем сучасного суспільства та майбутнього розвитку цивілізації.				15
<i>Модульна контрольна робота</i>			2		
<i>Консультації</i>				4	
	ВСЬОГО	28	28	4	120

Загальний обсяг 180 год., в тому числі:

Лекцій – **28 год.**

Практичні заняття – **28 год.**

Консультації – **4 год.**

Самостійна робота – **120 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Беляков О. О. Екологічна проблематика в засобах масової інформації : навч. посібник / О.О. Беляков. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2003. – 185с.
2. Белінська І. В. Тематична модель обласного громадсько-політичного видання (на прикладі газети “Кіровоградська правда”) [Електронний ресурс] // Наукові записки Інституту журналістики. – Т. 13. Белінська І. В. Інформаційний простір Кіровоградщини [Електронний ресурс] // Наукові записки Інституту журналістики. – Т. 11.
3. Олтаржевський Д.О. Соціальна реклама : навчальний посібник / Олтаржевський Д. О. — К. : Центр вільної преси, 2016. — 120 с.
4. Шарон М. Фридман, Кеннет А. Фридман. Пособие по экологической журналистике Изд-во Tacis, 1998.

Додаткова:

1. За все живе і зелене: Начерки з основ. пробл. суч. укр. еколог. – Вип. 28 / За ред. О. Листопада; Київський еколого-культурний центр. – К. : Київський еколого-культурний центр, 2006. – 224 с.
2. Завада Е.С. Екологічна реклама і PR. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stattionline.org.ua/index.php/filologiya/63/8745-ekologichna-reklama-i-pr.html>
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.
4. Олтаржевський Д.О. Екологічна тематика на сторінках українських Інтернет-видань // Актуальні питання масової комунікації. – К., 2002. – Вип. 3. – Ч. 2. – С. 18-21.
5. Олтаржевський Д.О. Специфіка висвітлення екологічної тематики в офіційних виданнях на прикладі газети “Урядовий кур’єр” // Актуальні питання масової комунікації. – К., 2003. – Вип. 4. – С. 28-32. Екологічна журналістика
6. Олтаржевський Д.О. Екологічна тематика на сторінках сучасної української преси // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія “Журналістика”. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2001. – Вип. 9. – С. 38-39.
7. Хилько М. І. Екологічна культура: стан та проблеми формування / М. І. Хилько. – К. : Знання, 2007. – 128 с.
8. Хомінський С.Й. Огляд вітчизняної наукової літератури з екологічної проблематики в засобах масової комунікації / С. Й. Хомінський // Наукові записки Інституту журналістики. – К. : Ін-т журналістики, 2007. – Т. 28. – К. – С.58-62. – Бібліогр. в кінці ст.